

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Educarea voinței în spirit creștinesc.

III.

Dacă s'ar putea dovedi, că orice luptă purtată pentru schimbarea caracterului e de prisos, și că omul, pe lângă toate năzuirile, pe lângă toate insistențele, nu poate să devină altul, anume, că egoistul nu poate să se înalte la acte de desinteresare, hoțul și ucigașul nu poate să devină samaritan milostiv, — firește, că ar fi păcat să se mai lungească vorba pe tema aceasta. Dar nu are nime îndreptățirea să afirme așa ceva! Tocmai din contră, cunoaștem destule exemple, din cari se învederează, că și cei mai mari făcători de rele, puși sub influința anumitelor împrejurări, pot să ajungă eroi. Foarte mulți sfinți, și apoi și tâlharul de pe crucea de pe Golgota, sunt vii mărturii, cât de repede și de radical se poate întâmpla o schimbare desăvârșită în voința omenească.

Caracterul nu e deci ceva ce nu s'ar putea schimba. Caracterul e produsul materiei pe care ne-a donat-o natura, și produsul felului cum a știut familia, școala, societatea, dar mai ales noi înșine, să procedăm cu acest material primit dela natură. De aceea, dacă sunteți setoși după ideale, dacă simțiți bolul sfânt de a face bine și năzuința de a căuta adevărul și nu voiți ca toate acestea să se stângă în voi fără a fi fost aduse la înflorire, dacă nu voiți ca viața să înădușe visurile voastre de aur și să vi-le prefacă în cenușe: lucrați, munciți la întărirea caracterului vostru, întăriți-vă voința în serviciul faptelor necesare, pentru ca viața să fie frumoasă și omul să fie cu adevărat viu, căutați să raportați cea mai frumoasă învingere, învingerea asupra voastră, asupra tuturor boldurilor rele ale naturii voastre!

A se învinge pe sine însuși e cea mai frumoasă învingere. „Cine se poate stăpâni întru atâta, ca instinctele sale dure să se supună rațiunii, iar mintea să rămână întru toate supusă lui Dumnezeu, — e un adevărat învingător și stăpânitor al lumii. Așa zice Toma a Kempis.

Nu neg, învingerea aceasta se câștigă foarte cu greu. Evangelia încă ne spune, că împărăția cerului se poate câștiga cu mare desvoltare de putere, cu mare greutate. Educarea propriei morală, desvoltarea consecventă a naturii spirituale, e o muncă, care reclamă observații neîntrerupte și o strictă disciplină exercitată asupra ființei proprii. Nu fără motiv a exclamat Petru-cel mare, cu adâncă amărăciune, în momentul în care a înțeles intoleranța pătimase și desfrâul naturii sale proprii, că: „Am înfrânat garda personală (Strelitii), am dat la o parte pe Sofia (sora mai mare a lui Petru, care voia să-l detroneze și să-i iee domnia), am învins pe Carol (XII al Svediei), însă să mă stăpânesc pe mine nu sunt în stare!”

O personalitate desăvârșită morală, asta e incorporarea înaltelor ideale ale iubirii și ale adevărului, la omul viu. Și cu cât mai înaltă, mai sublimă e ideea, cu atât mai mari încordări se cer pentru realizarea ei. Pentru a ajunge detot în stăpânirea ei, trebuie să-i acordăm numai ei toate facultățile noastre spirituale. Pe calea succesivei, neîntrerupte și potențate cooperări a tuturor celorlalte idei ale noastre, pas de pas, trebuie să-și lărgească ideea aceasta cercul influenței sale, devenind centru conducător, pentru întreaga pulsațiune a vieții noastre interne.

Când a fost întrebat *Newton*, cum a aflat el legea gravitației, a răspuns astfel: „Gândindu-mă neîntrerupt asupra ei!” Iar cu altă ocaziune s'a exprimat astfel: „Păstrează obiectul scrutării mele necon-

tenit în mintea mea, și aștept cu indulgență, ca zorile slabe ale dimineții să se prefacă, încet-încet, în lumină desăvârșită și scilpicioasă de zi”.

Pe scurt, nici o lucrare însemnată de artă, nici o lucrare distinsă științifică, nici o idee genială, nu se naște deodată, ci toate vin preparate în mintea și inima autorului, și astfel vin aduse la desăvârșire. Se desvoltă încet, cu anii cari trec, reclamând o îngrijire și observație concentrată, lungă și neîntreruptă.

Același procedeu e neîncunjurat de lipsă și la formarea unei personalități întregi și desăvârșite morale. Dacă vrem de ex. ca idealul iubirii și al adevărului evangelic să ajungă în posesiunea noastră fără a-l mai perde, dacă vrem să treacă în carnea și în sângele nostru, atunci trebuie să-i dăm o atențiune cu totul deosebită. Pentru că dacă idealul acesta se strecoară în noi numai în mod trecător, e tocmai așa, ca și cum nu l'am fi avut. Va muri, va fi uitat, fără a fi lăsat urmă în internul nostru. Trebuie să ne gândim deci la el cu cele mai serioase și mai concentrate încordări de putere. În cazul acesta idealul primește viață în noi, și cu ajutorul unei puteri misterioase magnetice, pe calea asociației de idei, dă naștere la alte idei și cugete roditoare, și provoacă în noi sentimente puternice, cu cari se contopesc într'un întreg nedespărțit.

Această întărire a unei idei sublime în sufletul omenească, ori desvoltarea unui sentiment ideal în internul omului, e numește psihologul francez *Peyot* formarea *artificială a cristalului*. „Când într-o soluție chimică, în care se cuprind mai multe corpuri, băgăm un cristal, — zice *Peyot*, — prin misterioasa forță a atracției părțile, cari seamănă cristalului se vor separa din fluiditate și încet-încet se vor grupă în jurul cristalului. Cristalul

va tot crește mereu, și dacă soluția e lăsată în liniște săptămâni, ori luni de-a rândul, ni-se va da un splendid exemplar de cristal, care prin frumsețea și mărimea va forma bucuria și fala laboratorului nostru chimic”.

Aceeași se întâmplă și în psihologie. Prindefi bine o anumită stare psihică și scoateți-o la suprafață în conștiința voastră, conservându-o vreme mai lungă, și veți vedea, cum pe nesimțite, prin influința unui mijloc tot așa de misterios, ca acela din soluția chimică, se vor grupă în jurul acestei stări sufletești toate ideile și mișcările sufletești. Se va naște de aci un sentiment puternic, căruia voința i-se va supune cu desăvârșire. În fața acestui sentiment apoi toate celelalte dispar de pe plan.

Din parlament. Marți, la dispoziția asupra proiectului de lege despre apropiatiune, a vorbit în dietă deputatul naționalist *Polit* și la urmă *Dr. Aurel Vlad*. Ambii vorbitori și-au motivat cu argumente neîncrederea față de actualul guvern și au declarat, că nu votează legea apropiatiunii. În ședința de Mercuri a vorbit deputatul naționalist *Vasile Goldiș*, protestând în contra afirmării, că politica naționalităților ar fi contrară statului. Nu votează proiectul de lege despre apropiatiune. La finea ședinței a adresat guvernului interpelații, deputatul *Coriolan Bre-diceanu* în chestia concentrării de jandarmi la Bocșa, unde în curând se face alegere nouă de deputat, iar deputatul *Dr. Aurel Vlad* în chestia detragerii debitului postal pentru fosta săptămânală din Paris „*Courrier Européen*”, în care a scris *Mocsary* și alți politicieni maghiari.

În ședința de ieri, Joi, ministrul de justiție *Polonyi* luând cuvântul înainte de a se intra în ordinea de zi și-a anunțat eșirea din guvern, pe motivul, că a intențat calumniilor săi proces de presă și nu vrea să fie influențată judecătoria în nici o privință la aducerea sentinței. A părăsit apoi sala. L'a parentat în mod elogios deputatul *Hoitsy Pál*, apoi dieta a intrat în ordinea de zi. La apropiatiune a vorbit deputatul naționalist *Juriga* (Slovac).

FOIȘOARĂ.

Rolul social al educației religioase.

De
Constantin Dimian
licențiat în teologie.

Totdeauna au fost oameni mari, cari și-au frământat mintea, cum ar putea scăpa societatea omenească de relele ce o bântuie. În primul rând vin puși filozofii, oameni geniali, cu mare reputație, cari și-au dat multă osteneală, să înlăture relele sociale. Au făurit admirabile precepte morale, au scris cărți și tratate de morală, au rostit conferințe număroase, biciuind tot felul de rele, dar n'au reușit să le dezlădăce-neze din societate.

Lucrul se explică dela sine. Lupta aceasta uriașă, ce trebuie dusă în potruiva răului social, condusă de singuratici indivizi, niciodată nu va eși biruitoare. Ori cât de impunătoare ar fi personalitatea lor, ea nu putea și nu poate reprezenta o autoritate, al cărei glas să fie ascultat de oamenii vișioși. Afară de aceea, oamenii mari, în ce privește purtarea lor în societate, mai niciodată n'au premers cu exemple bune. Mai niciodată nu s'au conformat

cu preceptele lor morale. Și, e prea cunoscut, că preceptele fără exemple, produc numai confuziune, neîncredere, și cu greu pot fi puse în practică, mai ales de aceia, pentru cari sunt făcute.

Pentruca lupta în potruiva răului social să fie dusă la izbândă, trebuie să fie condusă de o colectivitate de indivizi puternică și bine organizată, care să reprezinte autoritatea cerută în astfel de împrejurări.

Dacă privim la timpurile mai vechi, găsim, că singura autoritate ce-și lua asupra sa combaterea relelor, era reprezentată prin *stat*. Autoritatea aceasta impunea cetățenilor legi și norme de conduită, făurite de legislatori experți, cari n'au scăpat din vedere aproape nici un rău social, contra căruia să nu fi prescris anumite pedepse, de multe ori chiar draconice. Pe ici, pe colo, unele din rele au fost înlăburate dar numai pentru un timp oarecare, căci reapăreau din nou, când forța, care le oprirea încetă.

Va să zică, nici colectivitatea bine încheagată a indivizilor grupați în stat n'a putut, în trecut, și nu va putea nici în viitor să dezlădăcească imoralitatea din so-

cietatea omenească. Cauza e explicabilă și aici.

Mai întâi statul, prin legile sale se adresa numai naturii corporale a omului, căutând să-l împiedece dela lucrurile imorale prin mijloace externe. Nu s'a ținut seamă și de a doua natură a omului: de cea spirituală. Aproape nu există lege impusă de stat, care să se adreseze și sufletului omenească. Se consideră și atunci, precum se consideră și azi, numai corpul vinovat și în consecință se prescriu și se prescriu pedepse numai corporale. Iar sufletul, care e sediul celor mai mari rele, era lăsat la o parte și nu i-se pune în vedere nici o pedeapsă.

A doua cauză pentru care autorității statului, prin legile sale, nu i-a succes să stărpească relele sociale, reșede în aceea, că nu prevedea decât numai pedepse, și mai niciodată recompense. Statul tindea să înlăture relele pe cale negativă și nu edificativă. Legile statului spuneau, să nu faci cutare faptă rea, dar nu spuneau, fă cutare faptă bună.

Alătura de autoritatea statului au existat încă din cele mai vechi timpuri modestele, dar puternicele grupări religioase,

cari și-au luat ca deviză combaterea relelor dintre oameni.

Să vedem, ce au putut face grupările religioase din trecut în privința progresului moral?

Intemeetorii astor fel de religii au fost totdeauna persoane distinsse, înzestrate cu inteligență extraordinară și tot odată buni cunosători de legi. Ei intruneau și autoritatea reprezentată prin puterea colectivitate a statului, precum și aceea a grupărilor religioase. Capii religiunilor știindu-se impune totdeauna conaționalilor și coreligionarilor lor, au avut oarecari succese în lupta ce o întreprindeau contra relelor sociale. Succesul acesta îl datoresc ei faptului, că au făcut un pas înainte în cunoașterea omului. Ei s'au arătat totdeauna și buni psihologi. Prescripțiunile, ce le dădeau întemeietorii de religii, priveau și natura corporală și cea spirituală a omului. Legile ce le dădeau erau și civile și religioase. Ele obligau pe supuși să evite faptele imorale, punându-le în vedere pedepsele corporale. Mai mult însă legile religioase recomandă și pun în vedere credincioșilor facerea faptelor bune, lucru pe care nu-l fac legile civile.

(Va urma.)

Vorbirea deputatului

Dr. Iuliu Maniu,

rostită în ședința dela 2/15 Ianuarie a comitei ungar.

(Fine.)

Dr. Iuliu Maniu: ... care să fi negat cândva unitatea națională a statului ungar. Și vă întreb, ați executat cel puțin față de această lege, față de ei, cari nici în cea mai mică măsură, nici chiar în gând nu s'au atins de această comoară, la care țineți atât de mult? (Zgomot.) N'ați executat-o, nu doar pentru că ei ar fi negat punctul de mănecare al acelei legi, — ci n'ați executat-o pe motivul, că n'ați voit s'o executați, pe motivul, că executarea acelei legi ar fi apărut naționalitățile împotriva unor anumite tendințe exagerate ale elementului maghiar.

Onorată Cameră: Dați-mi voie să fac și la acest loc o mică observare, potrivită să reverse lumină asupra concepțiunii și procedurii Dvoastre. La 1867, când s'a început alcătuirea acestei legi, și mai târziu, după ce s'a alcătuit, partidul național român, asemenea tuturor partidelor naționaliste din țară, au observat o atitudine expectativă; și-au zis anume: să vedem oare cum vor practica această lege, menită, se zice, să garanteze drepturile noastre și condițiile primordiale ale dezvoltării noastre; și vedem, cum vor practica-o, oare vor executa-o de așa, încât să ne poată trezi încrederea, și să vedem, oare va forma ea o temelie sigură pentru o comună viațuire pacinică? Și ce s'a întâmplat? S'a întâmplat că începând numai decât cu anul 1868, începând numai decât cu promulgarea acelei legi, legea nici odată nu s'a executat și chiar asta-i motivul, că s'a înrădăcinat în noi convingerea, că nu putem garanta condițiile unei dezvoltări pacinice prin niște legi, cari sunt lipsite de criteriile legilor fundamentale.

O spun sincer, discursul ce l-a ținut st. meu coleg, dl. deputat Kmetty Károly, mi se pare o oasă în discuția aceasta lungă.

Nu s'a ținut în camera aceasta un al doilea discurs, care să fi stăruit asupra sfințeniei legilor. (Mare zgomot și mișcare.) Sau n'au declarat toți oratorii, că legea naționalităților nu trebuie executată? N'au declarat cu toții, că procedul dlui ministru de-a nu executa această lege e just? (Zgomot.) Sau nu Dvoastră l-ați aprobat mai zgomotos pe dl. ministru-prezident, când în discursul său de program, sau într'unul dintre discursurile sale de mai apoi, a declarat, că nu va respecta legea naționalităților, o lege sancționată și înțărâtă prin jurământul Maiestății Sale? (Zgomot și contradicții.)

Dați-mi voie să trec acum la argumentația desfășurată de antevorbitorul meu deputat Kmetty Károly. A declarat anume, că legea naționalităților trebuie executată, numai cât legea naționalităților nu mai e în vigoare.

Kmetty Károly: Nu în întregime!

Dr. Iuliu Maniu: Să-mi dea voie st. domn deputat, eri a spus că legea numai în parte e scoasă din vigoare, chiar și atâtea ar fi fost motive pentru noi o mare jignire, dar chiar dispozițiile fundamentale ale legii naționalităților nu sunt scoase din vigoare și legea cu toate acestea nu se execută. Și eu, care mă însușesc pentru instituțiile de drept, pentru ordinea de drept și atât de mult respect am pentru sfîntenia legilor, încât țin fără gânduri tănuite chiar și legile, cari îmi displac, — câtă vreme sunt în vigoare, eu declar cu toată sinceritatea, că m'a durut și desmăgii declarațiile guvernului, prin cari, în loc să promită executarea acelei legi, declară franc că nu o va executa. (Voci: N'a zis-o!) Dl. ministru-prezident Wekerle a declarat, că nu va executa decât acele părți ale legii naționalităților, cari se refer la administrația comunală.

O voce: (din stînga): Nu se poate executa!

Iuliu Maniu: Vă puteți convinge dacă doriți, că în 48 de ore se poate executa.

Cu toate acestea, respectul acesta pentru legi, așa cum l-a manifestat dl. deputat Kmetty, nu e lipsit nici de un fond politic, pentru că a zis, că trebuie executate toate legile, trebuie, prin urmare, executat art. de lege VI din 1840, și prin urmare nu se poate admite nici un preot român, care nu știe ungurește.

Am cel mai mare respect pentru cunoștințele de drept public ale st. meu antevorbitor; n'am fost nici pregătit la obiecțiunea asta, voi răspunde, prin urmare, din memorie. Observ, că legea amintită nu se poate executa înainte de toate pentru că n'are valoare și pentru Ardeal. Legea aceea, e lege creată pentru Ungaria, și în realitate, n'are valoare și valoare decât pe teritoriul, Ungariei, dar în Ardeal, unde zace complexul bisericilor române, nu are valoare și nici valoare. (Zgomot. Contradicții.)

Abstrăgând însă dela dificultatea acestei formală, legea aceasta, deși pe cât îmi

aduc aminte, nu e abrogată expressis verbis, e însă abrogată prin alte dispozițiuni legale de mai apoi.

Kmetty Károly: Nu e!

Dr. Iuliu Maniu: O astfel de dispoziție legală e, înaintea de toate, art. de lege XX din 1848, prin care se stabilește — și stabilirea aceasta nu emanează numai din spiritul legii, ci e cuprinsă în însăși legea — că bisericile în privința vieții lor interne bisericești vor dispune ele în mod autonom.

Kmetty Károly: Textul legii nu e așa. Președintele: Vă rog să nu întrerupeți pe orator!

Dr. Iuliu Maniu: Și numirea preoților e dreptul exclusiv, autonom și inatacabil al confesiunilor și bisericilor respective. Dar abstrăgând dela aceasta, legea aceasta e abrogată și de o altă lege, anume de legea, care a instituit biserica gr. ortodoxă română națională, și care lege a instituit statul organic al acestei biserici gr. române naționale, statut organic, care atunci era deja alcătuit și cuprinde în chestia aceasta declarații hotărâte. Abstrăgând dela aceasta, chiar și prin legea naționalităților s'a abrogat acea lege, vorbesc numai din memorie — în parte, deși nu expressis verbis, dar în realitate; în această lege e stabilit mai presus de orice îndoială, că fiecare biserică e îndreptătită să folosească în administrația ei internă și în rezolvirea afacerilor ei interne limba ei rituală proprie.

O altă concepție a st. domn ministru al cultelor, care tot la legea naționalităților se referă, e, că legea naționalităților nu recunoaște naționalitățile ca atare, nu le recunoaște în mod colectiv calitatea de subiecte de drept, investite cu drepturi speciale, și dl. ministru, în consecuență, nu admite concepțiile cari, altminteri, li s'ar cuveni pe temeiul acelei legi. Dați-mi voie să repet la acest loc, ceea ce am amintit deja, pe scurt, cu prilejul discuției din rândul trecut, anume, că legea naționalităților, când, abstrăgând dela orice alta, face condiționate anumite drepturi dela coherența și locuința la un loc a unui număr oare care de indivizi de ținut naționalitate, nu poate zice că drepturile acestea nu sunt legate de anumite subiecte de drept colective. Deoarece legea cunoaște biserica națională română, biserica națională sârbească, iarăși nu se poate zice, că anumite naționalități nu sunt recunoscute ca subiecte de drept colective.

Dar să nu intrăm în asemenea fișii-juridice și dispute juridice. Întreb pe dl. ministru, oare dreptul pe care îl are d-sa și pe care îl aveți și Dvoastră, de a putea vorbi în țara aceasta în limba poporului Dv., oare acest drept nu este totodată și dreptul celui popor, al poporului maghiar?

Dar abstrăgând dela aceasta, dreptul frunzei de a inspira acidul carbonic și a respira oxigenul nu este oare totodată și dreptul arborelui? Și dacă eu ca Român am dreptul întemeiat pe lege să-mi dezvolt limba și să-mi sporesc cultura, oare acesta nu e totodată și dreptul fiecărui Român și așa al întregului neam românesc ca totalitate? (Voci în stînga: Individualește fiecare are drept.) Și eu cred, on. cameră, că această atitudine a dlui ministru e tot atât de neacceptabilă ca și punctul celalalt de vedere, că de aceea nu se poate executa legea de naționalități, pentru că ce privește punctul prim însăși naționalitățile au luat atitudine contrară legii.

Nu vreau să mă opăcesc prea mult la această chestiune, on. cameră. Ar fi și imposibil, de oarece, dacă aș răspunde tuturor părerilor, cari s'au ivit în cursul dezbaterii și aș alege din aceste păreri numai ceea ce e nedrept și ofenzător pentru noi, n'ar ajunge, cred eu, nici timpul ședinței acesteia întregi.

Eu mă restrâng cel mult la stabilirea celui punct de vedere, că vreau să asigur dezvoltarea liberă în această țară fiecărui cetățean, prin urmare și naționalităților nemaghiare. Ținta mea politică nu poate fi și nu este alta, decât aceea ca procesul acesta de dezvoltare să fie asigurat imun de orice influență.

Dvoastră, dl. ministru, nu puteți nega corectitudinea principiului, că datoria fiecărui popor este să năzuiească în direcția de a promova cultura omenească universală și civilizația pe temeiul însușirilor sale caracteristice. Lucrul acesta așa este și cu privire la poporul nostru, și tocmai de aceea Dvoastră nu ne puteți interzice de a ne dezvoltă după cerințele individualității noastre etnice.

Dar on. cameră, datoria statelor moderne nu este numai aceea să permită această dezvoltare, și tocmai de aceea noi pretundem dela statul modern nu numai să ne permită această dezvoltare, ci îndreptățită și neînclănată stă în fața Dvoastră și acea pretenziune a noastră, ca în măsura în care promovăm cu mijloace materiale dezvoltarea culturală a poporului unguresc, în aceea măsură să ne sprijinim în tendințele noastre și pe noi,

cari contribuim la budgetul statului ungar ca cetățeni ai acestei țări.

Nouă ni-se atribuie, dl. ministru, în continuare și alte scopuri politice secundare. Dați-mi voie să protestez în potrirea acestei învinuirii cu cea mai mare tărie. Ținta politicii noastre, — ceea ce trebuie să fie ținta fiecărei politici, — căci politica e numai mijloc, — ținta politicii noastre nu e alta, decât ca în această țară fiecare popor să se poată dezvoltă pe teren cultural și economic. Și dacă Dvoastră nu puteți asigura în cadrele actuale, în cercul așezămintelor actuale fiecărui popor din această țară dezvoltarea economică și culturală, atunci întreagă organizarea actuală de drept public ori politică se dovedește nepractică și necorescătoare și prin urmare n'are nici un drept de existență și va trebui să sufere schimbare.

Un glas (în stînga): Asta e anunțarea revoluției.

Dr. Iuliu Maniu: Eu, domnilor, examinez liber de orice preocupare pretenziunilor, pe cari nu noi Românii le facem, ci frații noștri Slovaci vi-le prezintă. Și constat aceea atitudine pe care o vedeți Dvoastră față de aceste pretenziuni. Declar deci sincer, că îmi pare foarte, dar foarte rău, că împrejurările vieții publice din Ungaria, în concepția politică a Ungariei sunt astfel, încât Dvoastră nu vreți, iar guvernul nu e capabil să îndeplinească cererile atât de modeste ale pretenziunilor lor culturale.

Eu, precum și fiecare politician român, pornim din acel punct de vedere, că Dvoastră Maghiari și noi Românii trebuie să ne înțelegem. (Așa e!) Punctul de plecare în fiecare acțiune politică este, că noi, două popoare etnice izolate de toate celelalte popoare, ne putem asigura existența în vârtejul popoarelor Europei numai, dacă le putem înțelege deplin întru toate.

O voce în stînga extremă: De aceea trebuie să învățați ungurește.

Dr. Iuliu Maniu: Dar dnul ministru, contele Apponyi a făcut următoarea declarație: „N'am de gând absolut să fac imposibilă învățarea limbii materne, dar tocmai în interesul milioanei populației — și tocmai din punctul acela de vedere, da, este posibil ca acea teză să se refere la toți cetățenii maghiari — teza dnului ministru, care zice, că „Maghiarul e stăpân în țară“. (Adevărat! Așa este!)

Domnilor! Eu nu recunosc această teză sub nici un fel de raport, și anume, pentru că într-o țară democratică, stăpân e fiecare cetățean muncitor. (Așa-i). Poate își vor aduce aminte unii dintre Dvoastră, când am avut fericirea să glăsuiesc mai întâiu în această cameră și să mi exprim acea convingere că în această țară e în anumite raporturi o domnie de rasă, care împiedică dezvoltarea liberă și progresul locuitorilor. Dvoastră ați fulgerat atunci asupra mea puvoi de protestări și numai intervenirea st. domn preșident mi-a dat posibilitatea să-mi termin vorbirea. Acum după o muncă parlamentară de opt luni mă simt în fericita situație să mă pot provoca la un martor clasic, cum e prea st. domn ministru de culte. Dacă dl. ministru, care în tot cazul e saturat de concepția mai limpezită a vieții de stat, declară în această cameră, într-o corporație politică faptul, că în această patrie e stăpân Maghiarul, (Adevărat, așa-i!) și dă posibilitatea, că să se infiltreze această concepție în fiecare factor al vieții de stat, atunci poftiți și vă închipuiți: vor isori din aceasta șiruri nesfârșite de abuzuri, perzekuții și nedreptăți, cari vor face imposibilă intruparea principiului fundamental al politicii noastre, și anume ca poporul român și cel maghiar să poată ajunge la buna înțelegere. Se știe din bătrâni, că sluga și stăpânul nu pot fi pretini și între ei nu poate domni iubirea. (Larmă.)

Nu mă cuget la aceea, dl. ministru, că părerea dlui ministru e izolată. (Strigăte în stînga: Consimțim cu el). Îmi va face mare onoare dl. ministru, dacă îmi va dovedi netemeinicia convingerii mele; dați-mi voie însă să constat, că în vremea dnului ministru de interne spune, că trebuie să iubim poporul, adică poporul naționalităților, dl. ministru-preșident declară cu câteva zile mai târziu în fața noastră a tuturor, că n'are lipsă de iubire, ci — aceluiași cazarism — are trebuință de stimă, în același timp crează de minune cu aceste declarații zisele dlui ministru de culte, care spune, după cât pricepe un ungurește, că fapt e aceea, că Maghiarul e stăpân în această țară. (Așa-i! Larmă.)

Iuliu Markos: Hegemonie maghiară de o mie de ani.

Dr. Iuliu Maniu: Dați-mi voie, ca în urma vorbirii contelui Andrássy, primită în întregime de dl. ministru de culte, să amintesc, având în vedere acea necesitate politică, ce pretinde bună înțelegere între poporul român și maghiar, un fapt, o convingere, pe care eu o acceptez. A amintit adică în vorbirea cea mai proaspătă, că

în această țară chestia națională și rezolvarea acestei chestii e în ultima analiză o problemă internațională, are o însemnătate internațională în ael înțeles, că această țară în complexul său de popoare cu naționalitățile de azi, e chemată să mijlocească în acest centru al Europei bună înțelegere cu popoarele din jur și garantându-ne această țară cu naționalitățile ei dezvoltare pacinică și sigură, să fie un sprijin sigur formațiunilor politice de mai târziu.

Aceasta însă numai așa vom putea ajunge, dacă într-adevăr vom mulțumi fiecare popor de aici, pentru că e pericol comun, dacă nu vom ști să satisfacem în împrejurările actuale, d. e. elementul slav, astfel acesta pe baza legii vecinice a naturii, își va căuta condițiile de dezvoltare în altă parte, și aceasta nu va promova ajungerea noastră la fântâ.

Ar fi aceasta o primejdie și lovitură uriașă. Dar iată Dvoastră și a noastră este să împedecăm gravitatea eler entului slav în altă parte, prin aceea, că le asigurăm existența și dezvoltarea. Eu nu o zic aceasta ca slav, ca slovac, ci ca Român, că, zău, nu-i corect să fie despoiați de condițiile dezvoltării, pentru că aceasta e rezultatul natural al firei omenești, și pe baza legilor ei eterne îi duce într-acolo, ca să caute satisfacția pe altă cale. (Zgomot) și caută alt punct de cristalizare, care le oferă dezvoltare sigură.

Farkasházy Zsigmond. Amenință cu laesa maiestate.

Dr. Iuliu Maniu: De oarece văd în acest budget ce stă înaintea noastră, atâtea zeci și zeci de milioane pentru promovarea culturii special maghiare, dar pe de altă parte nu află într'ansul nimic, ceea ce ar servi spre promovarea culturii cetățenilor nemaghiari din această țară, nu pot primi budgetul și nu pot avea încredere față de ministrul de culte. (Aprobări din partea naționaliștilor.)

Din Austria.

Ultima ședință. Reichsrathul austriac și-a ținut ultima ședință luni, după cum am anunțat și în numărul trecut. A rezolvat ordinea de zi, votând ultimele proiecte de lege supuse aprecierii sale, apoi președintele Vetter a rostit o lungă vorbire de închidere, făcând istoricul activității Reichsrathului din sesiunea încheiată (1901—1907), și scoțând la iveală mai ales importanța votării reformelor electorale. A încheiat cu cuvintele „Trăiască Impăratul“, cari au fost repetate cu mare entuziasm de deputații prezenți. Deputatul Kalhrein a mulțumit președintelui pentru imparțialitatea și obiectivitatea cu care a condus desbaterile. Deputații și-au luat rămas bun apoi dela miniștri, și au plecat acasă, ca să-și caute cercuri de alegere și — alegători.

Monitorul oficial din Viena publică în numărul de Mercuri legile sancționate despre reformele electorale și patentul împățesc despre dizolvarea Reichsrathului și ordonarea alegerilor generale pentru noul Reichsrath.

Din România.

O conferință. Dl. Dr. Badea Cireșeanu, profesor la facultatea de teologie din București, a ținut luni seara o conferință la Ateneul Român, cu subiectul „Patriotismul românesc“. După ce conferențiarul și-a aruncat privirea asupra popoarelor, cari sunt însușite de sentimentul patriotic și a dovedit, că numele lor sunt înscrise în cartea cea mare a vieții, și deci vor rămâne neuitate în veci, a vorbit despre sentimentul național la Români, arătând cât de dezvoltat a fost, atât sentimentul patriotic, cât și cel erlavios, la noi în toate timpurile. Înarmat cu aceste două puternice sentimente, Românul a învins în toate timpurile urgia dușmanilor, și a înscris cu litere de aur, în cartea cea mare a istoriei, fapte, cari nu vor pieri în veci. Dl. Cireșeanu a ilustrat conferința sa cu figuri mari din istoria țării și dintre erarii bisericii române, și cu diferite istorisiri din călătoriile sale făcute în Europa, Asia și Africa, meșteșugit legate cu subiectul său. A fost viu aplaudat la încheiere.

Delegația Bucureștenilor, care a fost la Viena, pentru a întoarce vizita primului Dr. Lueger, n'a plecat acasă Joi, săptămâna trecută, cum era stabilit programul, ci abia Luni, săptămâna aceasta. La gara din Viena a fost aplatată de cei ce erau de față, între cari se aflau și viceprimarii Vienii (Dr. Lueger se simțea puțin indispus și n'a putut merge la gară), iar la oarele 9 trenul s'a pus în mișcare. Dl primar Cantacuzino a dat înainte de plecare 2000 coroane pentru săracii din Viena. Membrii delegației române, tot înainte de plecare, și-au depus cărțile de vizită la palatul Arhiducilor Francisc Ferdinand, Francisc Salvator și Leopold Salvator. În București delegația a sosit Marți la amiază, și i-s'a făcut primire zgomotoasă din partea cetățenilor eșiți în număr mare întru întâmpinarea ei.

Revistă esternă.

Rușii ies din Manciuria. Țarul Nicolae al Rusiei a comunicat împăratului Chinei pe cale telegrafică deciziunea luată, ca trupele rusești să iasă din Manciuria încă înainte de termenul fixat cu ocaziunea legării păcii între Rusia și Japonia. Totodată și-a exprimat Țarul dorința, ca între Rusia și China să fie menținute raporturile bune de până aci. Împăratul Chinei a răspuns tot pe cale telegrafică, mulțumind pentru deciziunea luată de guvernul rusesc, și comunicând, că a dat ordin autorităților din Manciuria se aperi interesele Rușilor.

Germania. Reichsrathul german va fi convocat pe 19 Februarie la Berlin, pentru a-și începe noua sesiune.

Francia. Camera franceză a luat în desbatere noul proiect de lege al guvernului despre libertatea de întrunire. L-a votat în ședința de ieri, Joi.

Dela sate.

Alegerea de notar și subnotar în comuna Sohodol.

Sohodol (Munții-Apuseni), 27 Ian. n. Ziua de 20 Ianuarie n. 1907 a fost o zi de bucurie și de mare însemnată pentru poporul din comuna politică Sohodol.

În această zi li-s'a împlinit locuitorilor din comuna Sohodol o veche dorință și li-s'a dat posibilitatea a-și alege notar pe omul lor de încredere și bine cunoscut.

Însemnată zilei se vede mai luminat din următoarele:

Comuna Sohodol, ca comună politică mică, din timpurile vechi a fost legată cu notariatul de comunele vecine Abrud-Sat și Cărpiniș, având toate laolaltă un notar cercual cu sediul în Abrud-Sat.

Legătura aceasta, din considerare la susținerea notarului și a personalului de administrație, până la lucrurile administrative erau puține, a fost binevenită și pentru poporul din Sohodol. Înmulțindu-se însă lucrurile administrative, și poporul având zilnic lipsă de notar în afacerile de interes, legătura aceasta a devenit neplăcută pentru locuitorii din Sohodol și — ce e mai mult — foarte costisitoare, considerând depărtarea mare dela Sohodol până în Abrud-Sat.

Acest mare neajuns, spre bucuria comunei Sohodol, s'a delăturat prin legea nouă despre matriculele de stat din 1904, în urma căreia și comuna Sohodol a fost declarată comună mare.

Cu mare bucurie a luat spre știință poporul din Sohodol vestea aceasta și cu dor așteptă ziua de 20 Ianuarie n. 1907, când s'a anunțat oficial că e comună mare și are să aleagă notar și subnotar.

În 20 Ianuarie n. e. c. la orele 10, comitetul comunal complet și aproape întreg poporul așteptă sosirea protopretorului din Roșia-montană, Inceze Antal.

La sosire, protopretorul a fost salutat cu „să trăiască” fiind om iubit de popor.

Imediat deschide ședința comitetului și aduce la cunoștință pe concurenții

postul de notar și la postul de subnotar și-i candidează pe toți.

Cu mare însuflețire se alege cu aclamație: notar: Simion Goia, din Bistra și subnotar: Silviu Corcheș, din Câmpeni, ambii bine cunoscuți poporului, cu deosebire Simion Goia, care și mai înainte a fost matriculant în Sohodol și prin purtarea bună și-a câștigat încrederea poporului.

În cursul însuflețirii, cere cuvântul parohul local Demetriu Goia și prin o cuvântare potrivită, arată poporului însemnată zilei, pune la inima celor aleși binele poporului, zicându-le, că sunt aleși pentru a servi poporului și a-i apăra interesele în toate direcțiunile și în numele poporului urează mulți ani dlui primpretor Inceze Antal, care a dovedit la toate ocaziunile, că e un binevoitor al poporului din această comună.

E de nedescris bucuria ce a avut poporul după actul alegerii și e de respectat solidaritatea și disciplina ce domnește în această comună. Laudă se cuvine conducătorilor și în special parohului local.

După actul alegerii întreagă inteligența, în frunte cu protopretorul Inceze Antal s'a întrunit în casa parohului local Demetriu Goia unde s'a servit și prânzul.

De încheiere doresc, ca aleșii să păstreze încrederea poporului manifestată la alegere!!!

Alegătorul.

NOUȚĂȚI.

Pentru catedrală. La fondul catedralei din Sibiu a mai încurs din comuna Căcova, protopresbiteratul Săliștei, suma de 70 cor. 20 fl., la care au contribuit următorii credincioși: Ioan Hanzu, paroh, Danil Balteșu, episcop, Nicolae Tămașu, notar, Nicolae Tipuriță, contabil, fiecare câte 10 cor., Emil Lungociu, inv., Oprea Jogărean, Vasile Stroiă, Coman Toader, Nicolae Brănescu, Ioan Florea, fiecare câte 2 cor., Danil Preda, Ioan Hanzu (Nr. 268) Alx. Miclăușu, Alx. Migea, Ioan Dobrotă, Bucur Jogărean, Toma Lebu, Savu Banciu, Stanciu Jogărean, Nicolae Lebu, Ioanșu Nicolă, Andrei Morariu, Vasile Cristea, Bucur Parotă, Dumitru Parotă s., Toma Nicoară, fiecare câte 1 cor. Din disc 2-20. Suma 70 cor. 20 fl.

Pentru gimnaziul din Brad s'au mai făcut următoarele oferte: 1. Din comuna Brad: George Părău, dir. gimn. în pens., Constantin Costin, prof. în pens., ambii câte 200 cor., Ilie Zirna, timar 100 cor., Elena Zirna, soție de timar 50 cor., Ioan Furdul, bărdăș 40 cor., Nicolae Borza, căraș 30 cor., Nicolae Costea, Iosif Șortoc, timari, ambii câte 20 cor., Amos Feier, George Jula, plugari, Ioan Anghel, inv. în pens., fiecare câte 10 cor., Nicolae Coinap, croitor, Vasile Cruciu, cismar, ambii câte 5 cor., Dumitru Suciu, măcelar 4 cor. 2. Din comuna Mesteacăn (lângă Brad): Ioan Irimie, paroh, Lazar Balșa, plugar, ambii câte 200 cor., Petru Sipoș, Ioan Vasii, Toader Sipoș, George Lean, Andrei Bolcu, fiecare câte 100 cor., Adam Sipoș, Ioan Andrei, ambii câte 50 cor., Samson Simeștea 20 cor., toți plugari. Laudă și cinste preoților și învățătorilor vrednici! 3. Din comuna Criștior (lângă Brad): Iuliu Papp, propr. 500 cor., George Pleșe, George Almășan, plugari, Maria Cristea, învățătoare, fiecare câte 100 cor., Biserica gr. or. 200 cor., Maria Bocan, propr. 200 cor., Ioan Faur, învățător 100 cor., Ioan Perian, paroh 200 cor., Nicolae Tăbăș 100 cor., Nic. Bexa 50 cor., Toda Gerasim 20 cor., Alex. Bledi 4 cor., George Pasca, cismar 10 cor., Stan Ioan 2 cor., Feiș Dănilă 4 cor., Muntean Ludovic 5 cor., Nicolae Grec 50 coroane, Teodor Bulza 50 cor., Arone Popa 5 cor., Ioan Feier 20 cor. Laudă preoților și învățătorilor, vrednici, cari știu însufleți poporul pentru lumină! Au mai făcut apoi oferte următorii: Ioan Roman, paroh, Luncoiu-de-sus, 400 cor., Nicolae Bedea, viconotar, Mihăleni 200 cor., membrii în direcția „Orășanei”, Simion Damian, avocat, Brașov 200 cor. Trăiască!

Proces de presă. Redactorul ziarului „Tribuna” din Arad, dl Sever Bocu, a primit actul de acuzare în procesul de presă ce i-a fost intentat pentru un articol scris de dl I. Slavici și intitulat „Politica românească”. În contra actului de acuzare se va da recurs prin avocatul Dr. I. Marșiu.

Incompatibilitatea dlui Burdia, care e deputat și prezident al comunității de la Caransebeș n'a fost recunoscută

din partea comisiunii dietei, care în ședința ținută Marți s'ara declarat, că e compatibilă deputația cu postul ce-l ocupă dl Burdia la comunitatea de avere, fiindcă averea acestei comunități nu e avere comună, ci e averea familiilor singuratice.

Prelgeri populare. Comitetul central al Asociației din Sibiu a luat măsurile necesare, ca în cursul anului 1907 să se țină prelegeri economice pentru popor în 27 despartămintele ale „Asociației”.

Dela societatea pentru fond de teatru. Comitetul societății pentru fond de teatru român a despărțit în două premiul de 500 coroane, rămas nedistribuit, în lipsa de piese originale, și a dat din el câte 250 cor. dlui Ștefan O. Iosif pentru piesa „Dragoste cu toane”, traducere după Goethe, și dlui G. Stoica, pentru piesa originală „O edincă comunală”. Pie ele vor fi tipărite în biblioteca teatrală a societății

La alegerea din Bocșa vor fi invitați să existe ca martori câte doi gazetari din București, Viena, Berlin și Paris, pentru ca să vadă cu ochii cum se fac alegerile parlamentare la noi.

Muzeu național în București. Din inițiativa parlamentară a fost prezentat camerei române un proiect de lege pentru construirea unui muzeu național, a unei biblioteci centrale și a unui observator. Proiectul de lege e semnat de un număr mare de deputați ai camerei române.

La mănăstire O telegramă din Petersburg ne vestește, că marele scriitor bisericesc G. S. Petroff, a fost trimis din partea sinodului episcopesc pe trei luni la mănăstire, făcând nici o judecată.

Naufragiu. Din Hongkong vine știrea, că 52 bărci chinezești s'au scufundat în mare, în urma unei mari furtuni. Numărul înecaților trece peste o sută. Între cei înecați nu e nici un european.

Pentru patrie și neam. Românii macedoneni din Bitolia au ridicat o cruce comemorativă întru aducerea aminte a celor uciși de bandele grecești. Crucea e de marmură albă și are o înălțime de 2 metri, iar pe amândouă fețele inscripția: „Acelora ce au murit pentru patrie și neam”.

Meningita în Anglia. Se depeșează din Londra, că o epidemie de meningită a izbucnit la Belfast, și ia proporțiuni amenințătoare. S'au constatat în zilele prime 72 cazuri, dintre cari 12 mortale. Meningita e o înțepenire a grumazului, cu urmări funeste pentru creeri.

Explozie. La Sanct Iohan, lângă Saarbrücken, s'a produs o explozie în minele de acolo. Lucrătorii au fost îngropați sub dărâmături. Până în momentul scrierii acestor șire au fost scoși și îngropați 160 morți. În mine se aflau peste 800 lucrători, dintre cari puțini au fost scoși de sub dărâmături cu viața în oase, ori apoi mai ușor răniți.

Împăratul Wilhelm al Germaniei și-a serbat Duminecă aniversarea nașterii. Din acest incident s'au dat prânzuri la toate curțile domnești din Europa, iar vaticanul a ordonat să se țină un Te-deum, ceace a provocat mare senzație după ce lucrul acesta nu s'a mai întâmplat, dat fiind că împăratul W. e — luteran.

Mort pe catedră. În Viena, învățătorul Furhs a fost lovit de apoplexie în școală, când ținea elevilor prelegere dela catedră. A căzut la pământ și a rămas mort pe loc, spre groaza copilașilor cari au început să plângă și să strige.

Moarte subită. În Viena a urcat o damă bine și elegant îmbrăcată birja, și a dat ordine birjarului unde să o ducă, comunicându-i adresa exactă. Pe drum i-s'a făcut însă rău, și abia a putut da nou ordin birjarului să o ducă la proxima stațiune a societății de salvare, unde ajungând birja, dama a fost aflată moartă în birja.

Indignarea Sârbului. Un cutare Mita Sinetanovici, după ocupațiune pierdută din Sârbia, a fost prins în flagrant delict în Budapesta, când fura nește porcovițe. Indignat de acest fapt a început să injure la poliție, și să offenseze pe Domnitoriul, care are o astfel de țară, în care el, Mita, nu mai rămâne nici un minut. Poliția însă nu l-a lăsat să plece, ci l-a dat pe mâna judecătoriei, care l-a băgat la închisoare pe 6 săptămâni.

Teatru în Turnișor. Tinerimea adultă din Turnișor invită la producțiunea corală-teatrală împreună cu dans ce o aranjează Duminecă în 21 Ianuarie (3 Februarie) 1907 în sala școlii române din

loc. Începutul la orele 7 și jum. seara. Suprasolviile maritimăse se vor cuita cu mulțămă pe cale ziaristică.

Fân de vânzare. Un conon român are cam 200 cară de fân de vânzare. Se poate consuma mai ales ca oile la locului, informații dă administrația fân noase.

Posta ultimă.

Încă un proces de presă.

Astăzi, Vineri, i-s'a înmănat domnului Teodor V. Păcățian o citație a judeului de instrucție dela tribunalul regesc din Sibiu, pentru a se înfățișa înaintea sa, ca să fie ascultat în procesul de presă ce i-s'a intentat pentru — agitație.

Noua lege electorală.

În ședința de ieri, Joi, a dietei a mai vorbit deputatul naționalist Dr. Alexandru Vaida-Voevod, dănegând guvernului votarea apropiată, apoi discuția a fost încheiată. A luat cuvântul dl ministru-prezident Wekerle pentru a răspunde vorbitorilor cari au fost contra proiectului de lege.

Naționalistilor le-a spus, că noua lege electorală va fi întocmită astfel, ca votarea să se facă acasă, în comună, ori după notariate, și că guvernul știe foarte bine, că noua lege va face cu puțință să intre mai mulți deputați naționaliști în dietă, dar nu face nimica, pentru că n'au nici o greutate morală.

Act de recunoștință.

(Păpușile Reuniunii rom. agricole sibiene).

Bravele române din Apoldul român, din prilejul primei noastre expoziții de copii, au costumat o păpușă, ce reprezintă o frumoasă nevastă în portul vechi apolenesc, pe care îl purtau nevestele de acolo timp de un an dela ziua cununiei. Imbrăcămintea s'a confecționat prin dnea Sasana Orăștean n. Greavu, preoteasă, Maria Topărcian n. Dragomir, notăreșă, Anna Preda n. Orăștean și Ana Fărcaș n. Popa, ambele soții de învățători.

Păpușa ni-s'a predat drept „Dar de Crăciun”.

Pentru acest dar generos și costisitor exprimăm dnelor amintite cea mai sinceră mulțămă și recunoștință.

Cu această păpușă colecțiunea interesantă a păpușilor noastre a ajuns la 18. Ele reprezintă portul din Avrig, Borgo-Prund, Certegea, Gurarului, Hunedoara, Lăslăul român, Marpod, Mercurea, Reșinari, Rucăr, Săsciori, Sebeșul săsesc, Săliște, Sibiu, Sighișoara, Toplișarom, Vaida-Recea și Apoldul român.

Speranță avem, că se vor afla și alți generoși cari vor îmbogăți colecția noastră de păpuși, menită să conserve și răspândiască portul original al țăranilor noastre de pretutindenea.

Sibiu, 29 Ianuarie 1907.

Comitetul „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Pantaleon Lucașo, president.

Vic. Tordășianu, secretar.

Posta redacției.

Brețcu. Suma trimisă primit cu mulțămă. La întrebarea adresată răspunsul e dat în corpul foii. Se începe astăzi publicarea.

Teatru.

Sâmbătă în 2 Februarie după amiază: Alt-Heidelberg, dramă. Seara: Die lustige Witwe, operetă. Duminecă seara: Husaren-Feier, comedie.

Banii dați

pentru „Emulsion”-ul lui Scott, la tot cazul nu sunt perduți, deoarece sănătatea e mai scumpă ca bogăția. „Emulsion”-ul lui Scott conține cel mai fin oleu de pește norvegian care există. Procedura specială de fabricare alui Scott este rezultatul unui studiu și unei experiențe de 30 de ani. Productul posedă o eficacitate extraordinară la boale sau la înțrămare. Cu oleul simplu de pește departe s'ajungi la acelaș rezultat ca cu „Emulsion” al lui Scott.

VIII 2523-4

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimțându-se 75 fileri în mărci postale, și amintind de jurnalul acesta se trimite sticle de probă franco de cătră:

Dr. EMIL BUDAI „Stadtapotheke” BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.

Prețul sticlei originale: cor. 2-50. Se capătă în toate farmaciile.

Nr. 3—1907 [24] 1—3
Concurs
Pe baza ordinului Prea Venerabilului Conzistor Arhidiecezan din 12 Decembrie 1906 Nr. 11 853 bis., prin aceasta se publică concursul de paroh în nou înființată parohie Vulcan în tractul protopresbiterial al Hațegului.
Emolumentele împreună cu acest post sunt: 880 coroane statorite de către comitetul și sinodul parohial de acolo.
Concurenții au a-și trimite cererile lor cu documentele prescrie la oficiul protopresbiterial gr. or. în Hațeg și să se prezinte în vre o Duminică la biserică spre a cântă și predica.
Comitetul parohial.
Vulcan, la 10 Ianuarie 1907.
Avram Stanca Petru Iacob
prezident. notar.
In conțelegere cu oficiul protopresbiterial.
Hațeg. în 10 Ianuarie 1907.
Titu V. Gheaja
protopresbiter.

[18] 3—3
Publicare de licitație.
Comuna bisericească Sohodol, biserica nouă, din protopresbiteratul Branului, dă în întreprindere pe calea licitației publice verbale, zidirea unei școale nouă.
Licitațiunea se va ține Duminică în 20 Februarie v. a. c. la 2 ore p. m. la oficiul parohial în Sohodol.
Prețul strigării este de cor. 708733.
Licitanții au a depune vadiu de 10% dela suma de mai sus, în bani gata sau în hârtii de valoare.
Planul și preliminarul de spese revăzute și aprobate de prea venerabilul conzistor, se pot vedea orișicând până în ziua licitației la subsemnatul oficiu parohial, unde doritorii pot primi deslușirile cele mai amănunțite referitor la această întreprindere.
Sohodolul-Branului, în 8 Ianuarie 1907.
Pentru comitetul parohial:
George Babeș George Hermeneanu
paroh-prezident. secretar.

[20] 2—3
Publicațiune.
Comuna noastră bisericească Láz, în protopresbiteratul Szászsebes, ajustându-și turnul bisericii sale cu clopote nouă în acord și cu scaun de fer; dispune de vânzarea unui scaun nou din lemn de stejar în mărime cuadrată spre Ost-Vest de 3 metri, iar spre Sud Nord de 2 metri și 57 cm., în care se pot așeza 3 clopote, în greutate dela 120 chlgr. până la 250 chlgr.
Acest scaun cu șiroafe de fer, ușor de compus și foarte trainic, se dă cu un preț convenabil.
Având trebuință vrc-una din comunele noastre bisericești, pot trimite un expert, ori a face întrebare în scris la oficiul parohial Láz, p. u. Szászcsor, unde se pot da informațiuni favorabile.
Láz, 12/25 Ianuarie 1907
Oficiul parohial gr. or. român.
Ioan Mihu, paroh.

Sboar'al nopții negru flutur...
de M. Eminescu. — Romanță pentru voce și pian de A. Bena.
Prețul cor. 1-50, porto 10 fil.
Se capătă la Librăria arhid.

Nr. 12/1907 protop. [15] 3—3
Concurs
Decretându-se prin venerabilul ordin conzistorial din 5 Decembrie 1906 Nr. 10,988 Bis. filia Copșa mare de parohie maternă de cl. III, pentru ocuparea aceleia se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.”
Emolumentele împreună cu acest post de paroh sunt:
Porțiunea canonică de 1 jugăr și 400°□ pământ, parte arătur, parte fână
Simbria preoțească: dela 30 familii câte

Nr. 71.—1907.

una ferdelă de grâu și câte una de cucuruz sfărmat; iar dela 30 familii câte o jumătate ferdelă de grâu și o jumătate de cucuruz sfărmat.
Venitelor stolare anuale cu 169 cor.
Prestațiuni în zi de lucru și anume: dela 30 familii câte una zi de lucru cu plugul și dela 30 familii câte una zi de lucru cu palma.
Șase stângini de lemne aduse în curtea parohului.
Concurenții își vor înainta petițiunile cu toate documentele recerute, subsemnatului

oficiu în termenul indicat, și sunt datori a se prezenta înaintea alegătorilor în biserică pentru a cântă resp. a celebra și cuvântă
Totodată se deobligă cel ales de paroh, a contribui la fondul protopresbiterial pentru casa tractuală cu suma de 40 coroane anual, în decurs de 10 ani consecutiv.
Oficiul protopresbiterial gr. or. al Mediașului, în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.
Mediaș, 9 Ianuarie 1907.
Romul Mircea
protopresbiter.

(21) 1—2

Edict de licitațiune.

În 1/14 Februarie 1907 se va ține la oficiul central al Universității săsești în Sibiu (Piața mare Nr. 15 etajul II) dela 8 până la 12 oare a. m. și la caz de lipsă și dela 3 până la 6 oare după amiază, licitațiune publică verbal și cu oferte scrise, pentru esarândarea de pășunat, pe anul 1907 și 1908 a următorilor munți, și anume:

Nrul cu- rent	M u n t e l e								Prețul de esclamare		Insemnare	
	Situățiunea	N u m i r e a	Pădure		Pășune cu- rată		Șip					
			jugăre	□°	jugăre	□°	jugăre	□°	K	fil.		
I. In valea Czodului:												
1	Tâlmaciul- mare partea III. .	Conțu mic	703	82	278	47	245	13	1105	—	} se vor arândă îm- preună.	
2		Conțu mare	740	79	211	57	280	03	765	—		
3		Negovanul mic . .	848	65	320	77	246	80	1049	—		
4		Negovanul mare. .	1778	25	283	05	293	84	1073	—		
5		Cornu pleschii . .	1256	76	127	96	20	11	130	—		
II. In valea Lotrului:												
6	Orlat partea II. și III	Balu	228	92	123	21	748	11	1384	—		
7		Seracinu mare . .	1322	85	255	35	131	91	1130	—		
8		Seracinu de mijloc.	593	27	323	03	26	49	1410	—		
9		Seracinu de lature .	692	93	131	81	76	76	1059	—		
10		Cotrona.	284	83	107	60	173	94	549	—		
11	Sinna partea II.	Balintru mic . . .	223	37	132	39	271	46	400	—		
12		Balintru mare . .	389	41	161	62	214	48	500	—		
13		Goaza de sus. . .	224	70	492	08	168	42	1042	—		
14		Goaza de jos. . .	1035	91	333	29	47	69	1019	—		
15		Steaza de sus . .	484	41	154	—	35	85	1486	—		
16	Vestem partea II.	Steaza de jos . .	369	34	296	95	141	75	641	—		
17		Groapa de sus . .	456	97	220	99	188	65	461	—		
18		Groapa de jos . .	203	19	175	04	149	87	461	—		
19		Haneșu de sus . .	787	86	629	25	109	63	829	—		
20		Haneșu de jos . .	519	25	206	99	75	63	1112	—		
21		Stricatu	465	18	127	95	380	36	578	—		
22		Olteagu.	183	01	334	06	525	38	1206	—		
23		Furnica.	441	49	109	46	179	49	901	—		
24		Dobrun	1885	46	349	82	383	35	1381	—		
25		Jidul.	1138	05	184	41	317	01	750	—		

Fiecare care voiește a lua arândă trebuie să depună la mâna comisiei de licitare înainte de licitațiune 10% din prețul strigării ca vadiu în bani gata, care după licitațiune se va restitui aceluia ce nu a obținut arândă, iar celor ce au obținut-o li se va da dacă au depus cautiunea de arândă conform contractului.

Condițiunile mai detaliate de licitațiune și arândă se pot vedea și înainte de ziua licitațiunii la oficiul central al universității în oarele de cancelarie.

Dela oficiul central al universității săsești.

Nagyszeben, 25 Ianuarie, 1907.

Thalmann,
Comite suprem și Comes.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent nr. 86967. Nu e crucea lui Volta! Nu e mijloc secret

vindecă și inviorează
Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bóle

aparatură vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, tuițuri de ureche, bătăie de inimă, sg. rciui de inimă, asma, auzul greu, sg. rciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mâni și p. cióre, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influență, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cam. laria mea se află atestate incurse din tóte părțile lumii cari prețuesc cu multă mire invențiune mea și ori-cine p. te examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu s. va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis a se confunde cu aparatul „Volta” deore-ce „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro Ungaria a fost oficiis oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, aprociat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Espeditie din centru și locul de vânzare pentru țără și străinătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V
colțul strază Kálmán.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (119) 7-41

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toace de metal. Prețcuranturi ilustrate gratis.

